

De korttidsuddannede hører til de grupper, der betaler for andres uddannelse, uden at de selv i nævneværdig grad har kunnet anvende uddannelsessystemet. De er ikke hidtil blevet tilgodeset tilstrækkeligt i uddannelsespolitikken, hvor ressourcerne først og fremmest er brugt til den opvoksende generation og til længerevarende kompetencegivende uddannelser. Men både for den enkelte og for samfundet som helhed er det vigtigt, at de gives reelle muligheder for at påvirke et samfund under konstant og dynamisk forandring. Dette kan opnås gennem en højere prioritering af de almene voksenuddannelser.

Det er da også én af de mange betydningsfulde konklusioner i Lavindkomstkommissionens betænkning, hvor det går som en rød tråd gennem betænkningen, at voksenundervisningens udbygning er en betydningsfuld faktor, når det drejer sig om at skabe mere ligelige vilkår mellem befolkningsgrupperne. Af Lavindkomstkommissionens undersøgelse fremgår også, at kun 20 pct. af befolkningen selv vurderer, at de kan øve politisk indflydelse. Men det afsløres også, at der inden for de 20 pct. er betydelige skævheder. De allerfleste af de højtuddannede eller af dem med de højeste indtægter vurderer, at de har politisk indflydelse, mens yderst få af de lavtlønnede eller lavt uddannede vurderer, at de har indflydelse.

Det fremgår også, at fordeler man befolkningen på erhvervsgrupper, så er der langt flere selvstændige og funktionærer end arbejdere, der selv vurderer, at de har politisk indflydelse. Tilsvarende kan ses, at tre gange så mange mænd som kvinder vurderer, at de har indflydelse. (Betænkning 946, side 120, tabel IV p).

Der må i relation til betalt frihed til uddannelse gøres en speciel indsats for de hjemmearbejdende kvinder. Dels har kvinder gennemgående en dårligere uddannelse end mænd, dels taber de hurtigt deres erhvervskompetence, hvis de i nogle år foretrækker at være hjemmegående. Denne erhvervskompetence må holdes ved lige – både for kvindernes skyld, men også for samfundets. Fremtidens samfund med de hyppige omskiftelser vil i ganske særlig grad gøre det nødvendigt, at de hjemmearbejdende kvinder får lejlighed til med mellemrum at forbedre deres almene kundskaber.

Dette siger noget om nødvendigheden af mere uddannelse, og det understreger derfor stærkt behovet for en reform om betalt frihed til uddannelse.

Det understreges også af arbejdstagernes repræsentanter i Lavindkomstkommissionen, hvor det i betænkningen nævnes, at betalt frihed til uddan-

nelse er et væsentligt element i en voksenuddannelsesreform, som skal skabe bedre muligheder for både dem, der for tiden ikke er på arbejdsmarkedet, for dem, der har fået den dårligste uddannelse, og for de kvinder, der ønsker en genplacering på arbejdsmarkedet.

Baggrunden for reformen er ILO-konventionen, nr. 140, om betalt frihed til uddannelse, vedtaget i 1974 ved en afstemning, hvor både DA og LO tilsluttede sig.

I denne forpligtes medlemslandene til at gennemføre foranstaltninger, som sikrer betalt frihed til uddannelse for lønmodtagere.

I konventionens artikel defineres udtrykket »betalt frihed til uddannelse« som en frihed, der ydes en arbejder med henblik på dennes deltagelse i uddannelse i et nærmere bestemt tidsrum inden for arbejdstiden med ydelse af tilstrækkelig økonomisk kompensation.

3. Formålet med betalt frihed til uddannelse

Det centrale mål med forslaget er at gøre uddannelseskloften mindre for derved at øge demokratiseringen i samfundet og borgernes ligestilling.

Forslaget skal samtidig give arbejdstagerne bedre muligheder for at forstå og præge deres egen situation for eksempel på arbejdspladsen, og det skal forbedre arbejdstagernes muligheder for at forholde sig kritisk til den daglige informationsmængde.

Først og fremmest skal forslaget tilgodeses de grupper, som hidtil har fået den ringeste andel af de samlede uddannelsesstillbud.

Der kan i denne sammenhæng især nævnes de korttidsuddannede: de som har en mangelfuld eller slet ingen erhvervsuddannelse, og som ofte er uden aktuel erfaring fra arbejdsmarkedet.

De hjemmearbejdende uuddannede kvinder eller korttidsuddannede kvinder skal sikres reelle muligheder for at deltage i voksenuddannelsesstillbuddene.

Ved fuld udbygning af voksenuddannelsesreformen er det målet, at 1/10 af alle voksne arbejdstagere er under uddannelse. Dermed sikres det, at alle voksne får mulighed for en livslang næring, og at der sker en nødvendig fleksibilitet og rotation på arbejdsmarkedet.

Af ressourcemæssige grunde foreslås ordningen påbegyndt med et omfang svarende til, at gennemsnitlig 10.000 arbejdstagere konstant er under uddannelse det første år.